

Järjestöfoorumi 16.5.2025

Ikääntyneiden palvelut

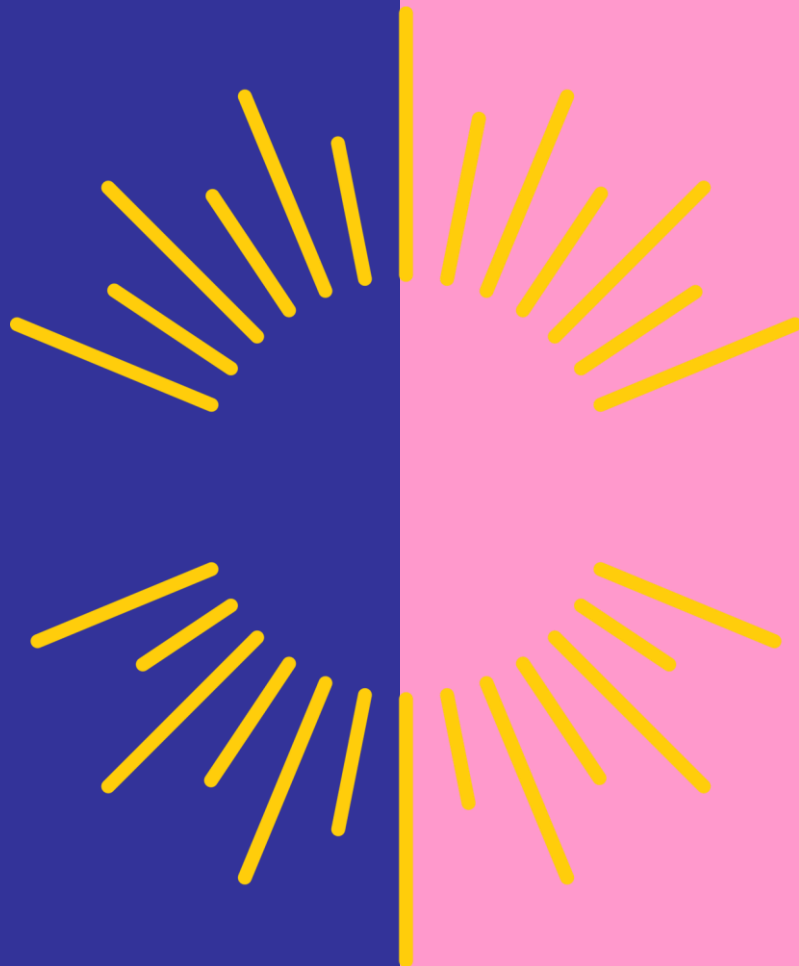
Liisa Niiranen
sosiaalijohtaja

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue

Lapin nuorisoneuvosto
Lapin perusturvalautakunta
Lapin perusturvalautakunta

Missio

Turvallinen kumppani koko elämän.

Visio

**Lapissa elämme hyvää ja turvallista elämää.
Meillä ihmiset ja palvelut kohtaavat
oikeissa paikoissa oikeaan aikaan.**

Arvot

Yhdenvertainen

Vastuullinen

Luotettava

Inhimillinen

Strategiset painopisteet

Asiakaskokemus

Vastaamme lappilaisten odotuksiin ja kannustamme sekä tuemme oman hyvinvoinnin edistämiseen.

Henkilöstökokemus

Olemme oman työemme arvostettuja kehittäjiä. Arvostava johtaminen, työn vaativuutta vastaava palkka ja vaikutusmahdollisuudet omaan työhön lisäävät työn vetovoimaa.

Vaikuttavuus

Edistämme hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä kavennamme hyvinvointi ja terveyseroja. Panostamme toiminnassamme vaikuttavuuteen, hyvään laatuun, kustannustehokkuuteen ja kumppanuuteen.

Talouden tasapaino

Hallitsemme kustannuskehitystä vaikuttavalla ja oikea-aikaisella toiminnalla ja työskentelemme resurssitehokkaasti.

Hyvä johtaminen

Takaamme arjessa onnistumisen hyvällä johtamisella.

Lapin hyvinvointialueen palveluiden järjestämisen pitkän aikavälin tavoitteet

1

Sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen integraatio

Syventämällä sote-pela-, PTH-ESH sekä palveluiden välistä integraatiota jatkuvasti, sujuvoitetaan asiakkaiden palveluketjuja ja hoitopolkuja sekä varmistetaan hoidon ja asiakkuuden jatkuvuus

2

Palveluiden järjestäminen

Tekemällä systemaattisesti palvelujen järjestämisen osalta osana palvelurakenteen ja palveluiden verkoston muutosta kokonaisvaikuttavuudeltaan parhaita valintoja, parannetaan palvelujen saatavuutta ja asiakaslähtöisyyttä

3

Hyvinvointialueen henkilöstö

Panostamalla henkilöstöresurssien ennakointiin, saatavuuteen, osaamiseen sekä työn tuottavuuden parantamiseen, varmistetaan palveluiden laatu, saavutettavuus ja yhdenvertaisuus

Sote-palvelustrategia määrittää pitkän aikavälin väestötason tavoitteet Lapin hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden järjestämiselle

Tavoitteet ja painopistealueet

Lapset ja nuoret

– vahvistetaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin positiivista kehitystä

Työikäiset

– vahvistetaan perustason päihde- ja mt-avopalveluita

Ikääntyneet

– tuetaan toimintakykyä ja kotona asumista

Vammaiset

– peruspalveluilla vastataan nykyistä enemmän myös vammaisväestön tarpeisiin

Sairaanhoito

– vahvistetaan perusterveydenhuollon saatavuutta ja vaikuttavuutta

Vahvistetaan palveluiden ja hoidon oikea-aikaista saatavuutta, varhaista tunnistamista ja tukea, sekä palvelun ja hoidon koordinaatiota

Varmistetaan yhdenvertaiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut

Kevennetään palvelurakennetta vaikuttavasti

Mittarit

- Lappi sijoittuu kansallisilla lasten ja nuorten hytetu-mittareilla vähintään kansalliseen keskiarvoon
- Lastensuojelun sijoitusten määrä laskee – tarpeeseen vastataan avohuoltopainotteisesti
- Lastensuojelun kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsiväestön suhteellinen osuus pienenee alle kansallisen keskiarvon
- Hoidon ja palveluiden saatavuus ja hoito- ja palvelutakuu toteutuvat vähintään kansallisten tavoitteiden mukaan*
- Koko perheen tilanteen huomioiminen palvelun ja hoidon toteuttamisessa
- Asiakastytyväisyys pysyy nykytasollaan tai kasvaa

RV
dji
vai
kija

- Mielenterveys- ja päihde-palveluiden raskaimman hoidon ja tuen rakenne kevenee perustason palveluiden vahvistamisen myötä
- Avohoidon ja -palveluiden suhteellinen osuus kasvaa
- Raskaimman hoidon ja tuen suhteellinen osuus vähenee käynneissä, hoitovuoro-kausissa ja kustannuksissa
- Hoidon ja palveluiden saatavuus ja hoito- ja palvelutakuu toteutuvat vähintään kansallisten tavoitteiden mukaan*
- Asiakastytyväisyys pysyy nykytasollaan tai kasvaa

- Kevyempien asumisen muotojen ja kotiin vietävän tuen peittävyys kasvaa
- Ikääntyneiden asumisen tuen rakenne kevenee
- Ympäri vuorokautisen asumisen peittävyys laskee lähemmäs kansallista keskiarvoa
- Yhteensovitettu ympäri vuorokautisen palvelun kokonaisuus
- Ikääntyneiden pitkäaikaisen laitoshuollon peittävyys lähestyy 0 %
- Hoidon ja palveluiden saatavuus ja hoito- ja palvelutakuu toteutuvat vähintään kansallisten tavoitteiden mukaan*
- Asiakastytyväisyys pysyy nykytasollaan tai kasvaa

- Peruspalvelujen vastassa paremmin vammaisten tarpeisiin, raskaamman tuen tarve vähenee
- Ympäri vuorokautisen asumisen peittävyys laskee lähemmäs kansallista keskiarvoa
- Pitkäaikaisen laitoshuollon peittävyys lähestyy 0 %
- Hoidon ja palveluiden saatavuus ja hoito- ja palvelutakuu toteutuvat vähintään kansallisten tavoitteiden mukaan*
- VPL mukaiset kustannukset (netto€/asukas) laskevat
- Asiakastytyväisyys pysyy nykytasollaan tai kasvaa

- Kansansairauksien ehkäisyllä ja hoidolla vähennetään raskaimpien palveluiden ja hoidon tarvetta
- Perusterveydenhuollon tukea kotiin vietäville palveluille vahvistetaan
- Sairaanhoidon palvelu-rakenteen painopiste siirtyy perusterveydenhuoltoon
- Optimaalinen sairaansijojen ja muun ympäri vuorokautisen tuen ja hoidon kokonaisuus
- Erikoissairaanhoidon suhteellinen osuus pienenee käynneissä, hoitovuorokausissa ja kustannuksissa
- Asiakastytyväisyys pysyy nykytasollaan tai kasvaa

*1) Asiakastytyväisyys tarkoittaa kansallista saatavuutta ja hoito-/palvelutakuuta sekä laadun ja vaikuttavuutta

Palvelualueet

Pohjoisen Lapin palvelualue

- Enontekiö, Inari, Kittilä, Kolari, Muonio, Pello ja Utsjoki
- Asukkaita 26 000

Itäisen Lapin palvelualue

- Kemijärvi, Pelkosenniemi, Salla, Savukoski ja Sodankylä
- Asukkaita 21 000

Kaakkois-Lapin palvelualue

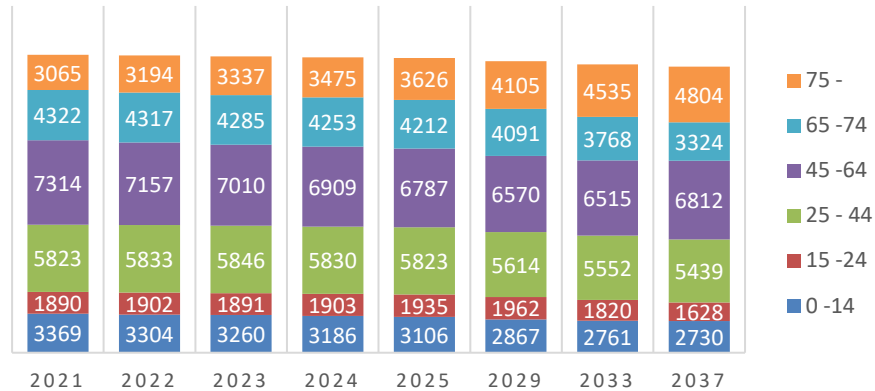
- Posio, Ranua ja Rovaniemi
- Asukkaita 71 000

Lounais-Lapin palvelualue

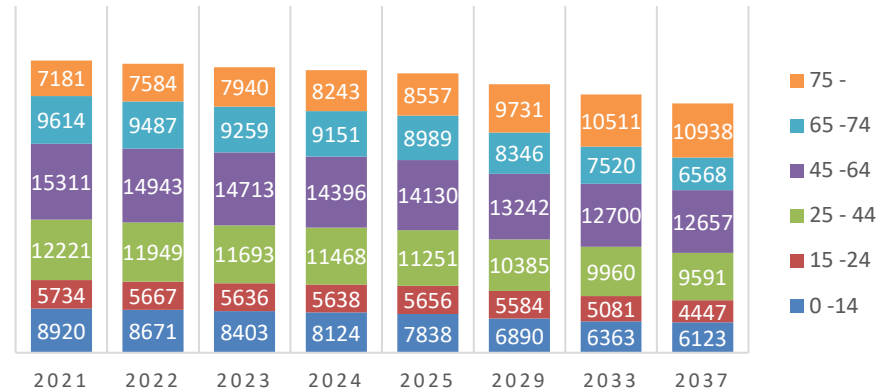
- Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio
- Asukkaita 59 000

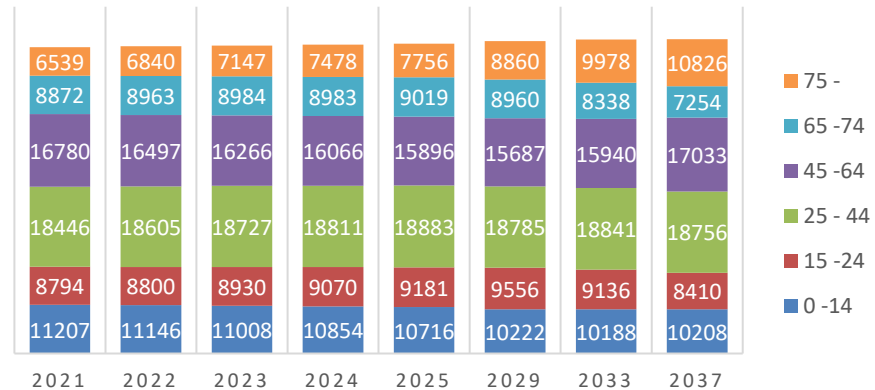
POHJOINEN PALVELUALUE, VÄESTÖENNUSTE 2021

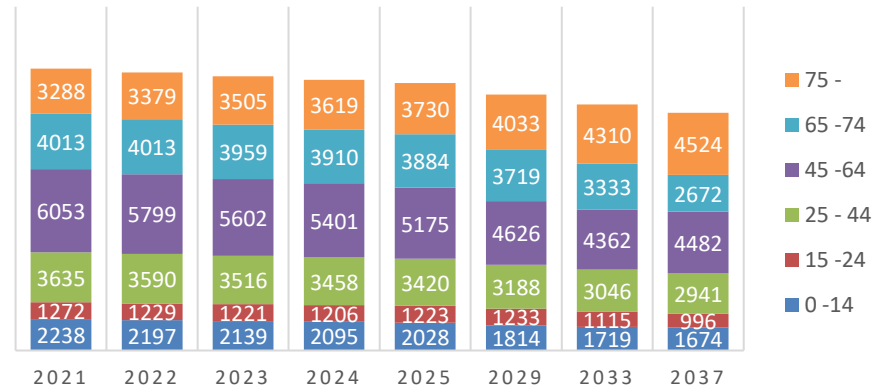
LOUNAINEN PALVELUALUE, VÄESTÖENNUSTE 2021

KAAKKOINEN PALVELUALUE, VÄESTÖENNUSTE 2021

ITÄINEN PALVELUALUE, VÄESTÖENNUSTE 2021

VASTUUALUE

IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUJEN VASTUUALUEJOHTAJA

Annukka Marjala

VASTUUYKSIKKÖ

ASIAKAS- JA PALVELUOHJAUSYKSIKKÖ

Vastuuyksikköjohtaja
Rita Oinas

ASUMINEN

Vastuuyksikköjohtaja
Anne Mattila

ASUMINEN / itä ja kaakko
Päällikkö Maaret Siikaluoma

ASUMINEN / pohjoinen
Päällikkö Jaana Torppala

ASUMINEN / lounas
Päällikkö Tiina Okkonen

KOTONA ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT

Vastuuyksikköjohtaja
Katja Raatikainen

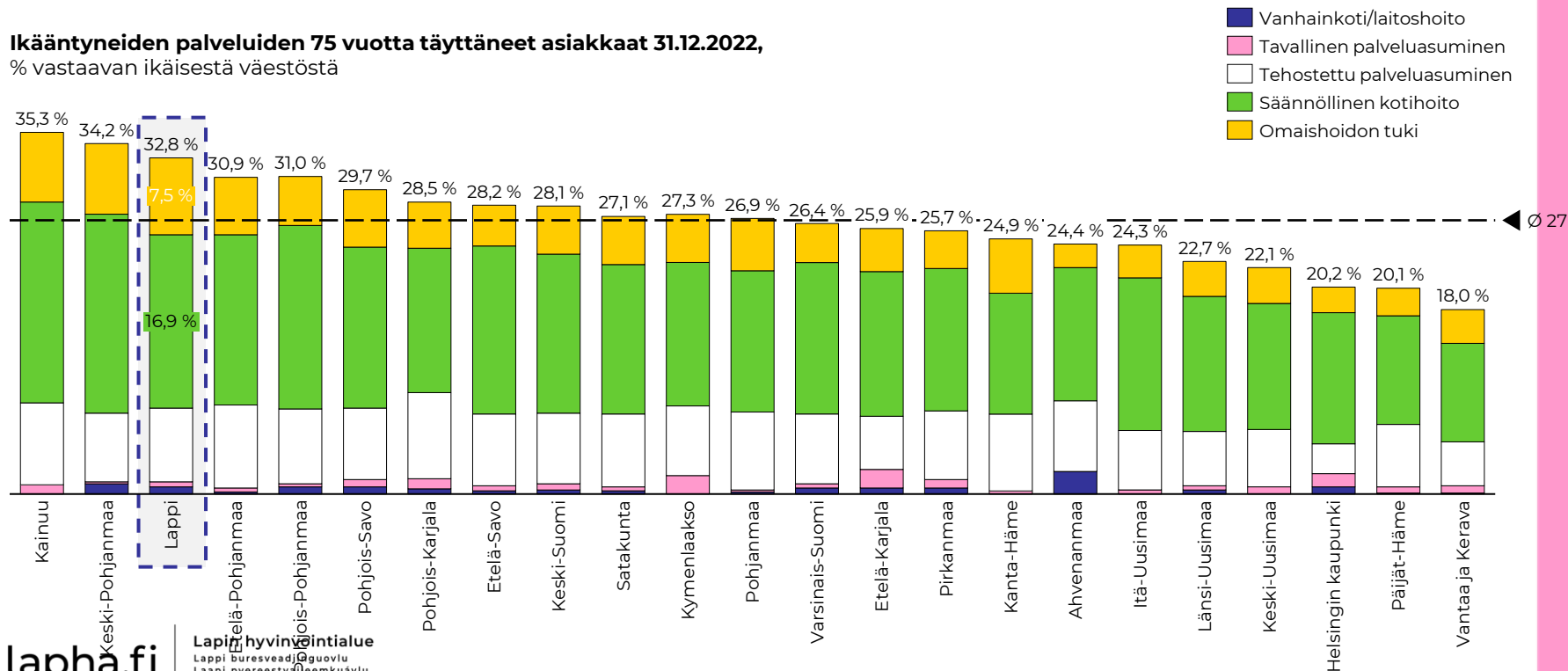
**KOTONA ASUMISTA TUKEVAT
PALVELUT / kaakko**
Päällikkö Henna Saarela

**KOTONA ASUMISTA TUKEVAT
PALVELUT / pohjoinen ja itä**
Päällikkö Anniina Sumukari

**KOTONA ASUMISTA TUKEVAT
PALVELUT / lounas**
Päällikkö Riitta Nahkiaisola

Lapissa ikääntyneiden palveluiden kokonaispeittävyys on maan kolmanneksi korkein

Ikääntyneiden palveluiden 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12.2022,
% vastaavan ikäisestä väestöstä

TALOUSARVIO 2025 - Ikääntyneiden palvelut

Käyttötalousosa (1 000 €)	TP 2023	3. Muutettu TA 2024	TP-ennuste Q3/2024	TA 2025 ilman toimialasiirtoja	TA 2025	Muutos TP- ennuste/TA 2025
Toimintatuotot	46 689	46 533	51 383	52 370	52 370	2 %
Myyntituotot	1 658	1 740	519	294	294	-43 %
Maksutuotot	28 565	28 672	37 171	37 655	37 655	1 %
Tuet ja avustukset	9 107	8 835	6 369	6 903	6 903	8 %
Muut toimintatuotot	7 359	7 285	7 324	7 518	7 518	3 %
Toimintakulut	-247 163	-236 727	-241 896	-237 178	-237 310	-2 %
Henkilöstökulut	-112 502	-115 877	-117 064	-115 638	-116 460	-1 %
Palvelujen ostot	-102 406	-102 736	-107 071	-102 592	-101 902	-5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavara	-6 107	-5 951	-5 847	-5 772	-5 772	-1 %
Avustukset	-9 180	-10 366	-9 718	-10 235	-10 235	5 %
Muut toimintakulut	-16 967	-1 797	-2 196	-2 941	-2 941	34 %
Toimintakate (sitova)	-200 474	-190 194	-190 513	-184 808	-184 940	-3 %

Tavoitepeittävyysien avulla tavoitellaan palvelurakenteen suunnitelmallista keventämistä ikääntyneiden palveluissa

Palvelu	Nykyiset peittävydet (vuoden 2023 tiedot)	Tavoitepeittävydet 75+ -ikäryhmällä 2024	Tavoitepeittävydet 75+ -ikäryhmällä 2030	Asiakasmäärän muutos 2030, jos pidetään nykyinen peittävyys (2030 tavoite vs. 2030 nykyisillä peittävyyksillä)	Asiakasmäärän muutos 2030, jos päästään tavoitepeittävyyteen (2030 tavoite vs. nykyinen asiakasmäärä)
Laitosasuminen	0,40%	0,36%	0,00%	-87	-87
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	7,99%	7,21%	6,00%	+441	-105
Intervalli- ja lyhytaikaishoito*	0,97%	1,10%	1,40%	+53	+171
Yhteisöllinen asuminen ja perhehoito	1,57%**	2,00%	2,00%	+87	+204
Säännöllisen kotihoidon asiakkaat	16,90%	16,00%	14,00%	+933	+137
Omaishoidettavat	5,30%	6,00%	6,00%	+293	+485
Ikääntyneiden palveluiden kokonaispeittävyys ***	33,13%	32,67 %	29,40 %	+1720	+806

Selitteet

- Ympäri vuorokautinen asuminen: pitkäaikainen ja 75 vuotta täyttäneillä
- Yhteisöllinen asuminen: 75 vuotta täyttäneillä
- Perhehoito: sisältää toimeksiantosuhteisen ja ammatillisen
- Intervalli- ja lyhytaikaishoito: sisältää lyhytaikaisen laitoshoidon, jakso- ja intervallihoidon. Sisältää myös osastoilla annetun jaksoidon.

*tavoitteen tausta: 2 paikkaa per 1000 asukasta pienillä paikkakunnilla ja 1/1000 isoilla paikkakunnilla

**Yhteisöllinen asumisen peittävyys 1,33%. Perhehoidon peittävyys 0,24%.

***Todellinen kokonaispeittävyys on noin yhden prosenttiyksikön suurempi, sillä taulukon ympäri vuorokautisen palveluasumisen peittävyydessä on huomioitu vain yli 75-vuotiaat. 1%-yksikköä vastaisi alle 75-vuotiaiden ympäri vuorokautista asumista.

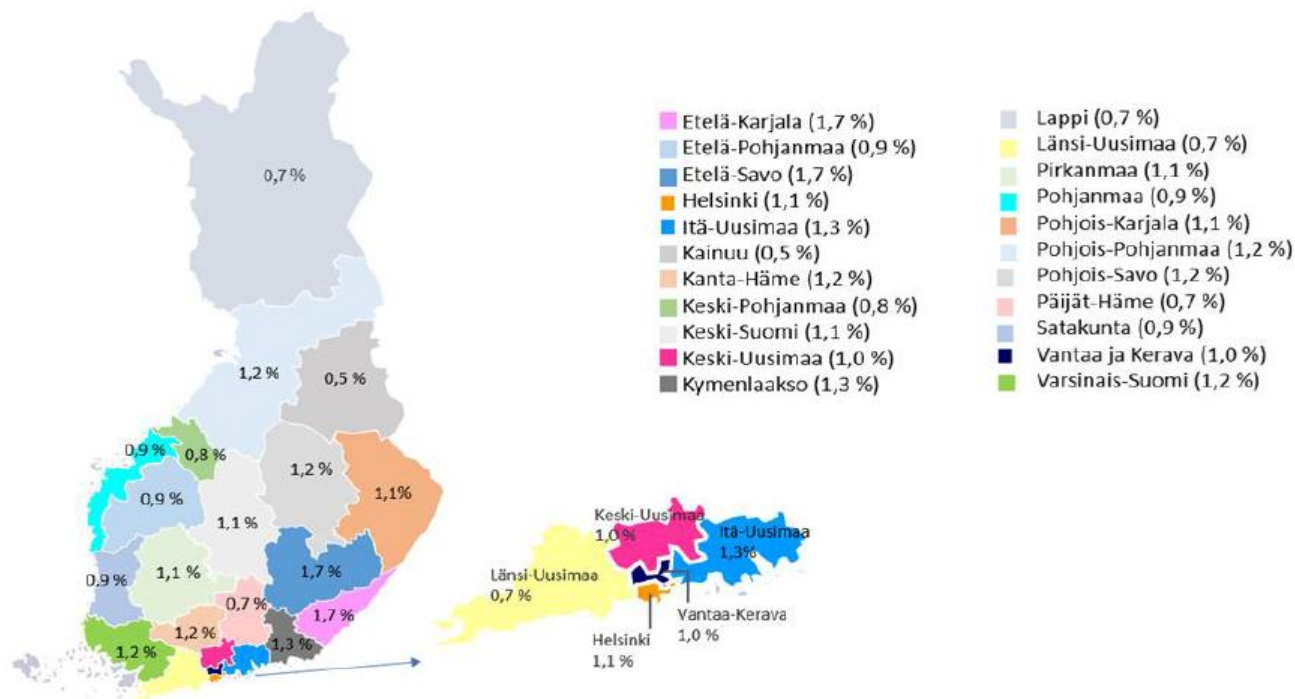
Ikääntyneiden palvelut, asiakas- ja palveluohjaus

- Hallinnollisesti keskitetty palvelu, jossa jokaisella paikkakunnalla palveluohjaaja/palveluohjaajia
 - Palveluohjaajat tekevät palvelutarpeen arviointeja ja myöntävät palveluita aluehallituksen hyväksymien myöntämisen perusteiden mukaisesti
-
- ☐ Tukipalvelut
 - ☐ Kotihoidon palvelut
 - ☐ Omaishoito (n. 1800 asiakasta)
 - ☐ Perhehoito
 - ☐ Yhteisöllinen asuminen
 - ☐ Ympäri vuorokautinen asuminen (pitkäaikaisia asiakkaita 1741)
 - ☐ SHL kuljetuspalvelut (n 2000 asiakasta)

Ikääntyneiden palvelut, kotona asumista tukevat palvelut

- Tukipalvelut; ateriapalvelu, vaatehuoltopalvelu, siivouspalvelu, asiointipalvelu, sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävä tai tukeva palvelu, lisäksi turvapalvelut ja lääkkeiden annosjakelu (myös lääkeautomaatit)
- Tukipalveluita järjestetään palvelusetelillä, ostopalveluna (mm veteraaneille) ja omana toimintana
- Kotihoidon palvelut: kotihoito toteutetaan läsnä-käynteinä ja etäkotihoitona, voi olla säännöllistä tai tilapäistä, sisältää tarvittaessa kotisairaanhoidoa
- Kotihoitoa järjestetään palvelusetelillä ja omana toimintana, kotihoitoa saa tarvittaessa myös yöaikaan.
- Kotihoidon palveluiden piirissä 12.5.2025 2751 , joista 2300 säännöllisen palvelun piirissä.
- Niillä paikkakunnilla, joissa ei ole omaa vuodeosastoa kotihoidon sairaanhoidon tiimi hoitaa kotisairaanhoidon ja kotisairaalan asiakkaita

Omaishoito hyvinvointialueilla (Lähde THL)

Kuvio 3. 0–17-vuotiaiden omaishoidettavien osuus (%) samanikäisestä väestöstä hyvinvointialueittain, 2023. Lähde: Sotkanet 2024 / Karttapohja: ©Tilastokeskus 2022 ja ©Kuntaliitto 2022.

Ikääntyneiden palvelut, asumispalvelut

Asumispalveluihin kuuluvat

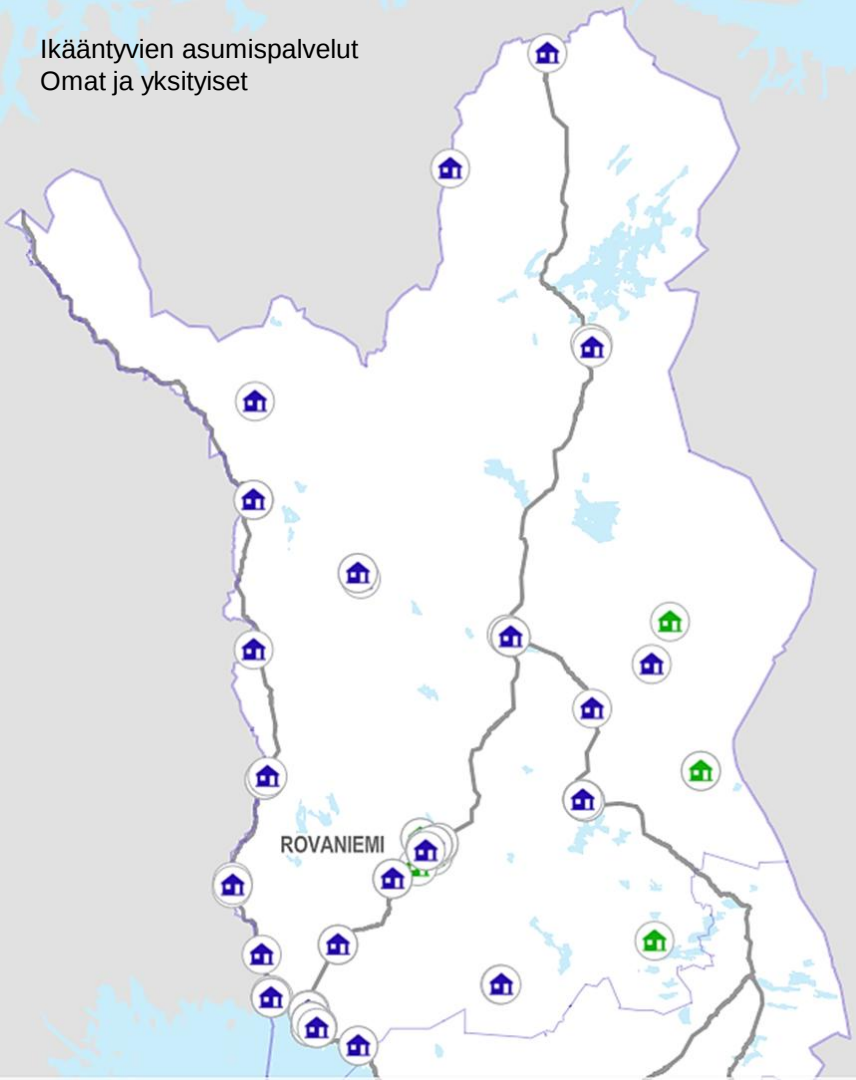
- Perhehoito, joka voi olla toimeksiantosuhteeseen perustuvaa tai ammatillista, perhehoidossa voi asua tilapäisesti tai säännöllisesti
- Yhteisöllinen asuminen, yhteisöllisessä asumisessa palvelut järjestetään tukipalveluina ja kotihoidon palveluina ja lisäksi on tarjolla yhteisöllistä toimintaa, kotihoidon käynteinä voidaan tarvittaessa järjestää yöaikaista hoitoa, mutta henkilökunta ei ole paikalla koko aikaa
- Ympäri vuorokautinen palveluasuminen, järjestetään omana toimintana, ostopalveluina ja palvelusetelillä, henkilökunta on paikalla hoivakodissa ympäri vuorokauden. Hoivakodeissa tarjotaan niin pitkäaikaista, kuin lyhytaikaista hoitoa ja joissain kodeissa on myös yhteisöllisen asumisen paikkoja.

Ikääntyneiden palvelut, asumispalvelut

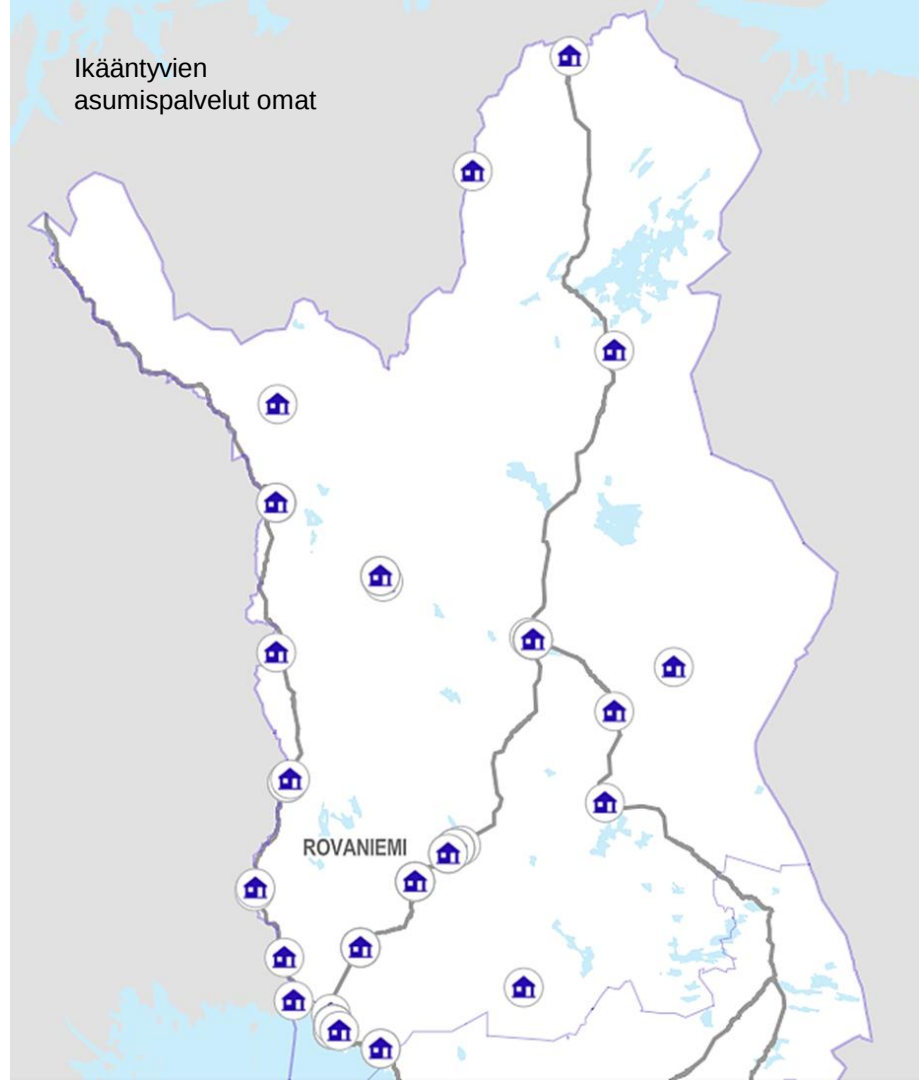
Aluevaltuusto 28.10.24: asumispalveluiden järjestämisen periaatteet

"Ikääntyvien asumispalvelut, kuten yhteisöllinen asuminen, perhehoito, intervalli- ja lyhytaikaishoito sekä ympärivuorokautinen palveluasuminen järjestetään pääsääntöisesti palvelua tarvitsevan ikäihmisen kotipaikkakunnalla lähipalveluna. Ikääntyneiden sijoittaminen asumaan muille paikkakunnille voi perustua palvelua tarvitsevan omaan valintaan palveluasumisen järjestelyistä."

Ikääntyvien asumispalvelut
Omat ja yksityiset

Ikääntyvien
asumispalvelut omat

Mitä hyvinvointialueella on tehty ikääntyneiden palveluissa

- Asiakasmaksut on yhtenäistetty
- Omaishoitajien ja perhehoitajien palkkiot on yhtenäistetty
- Palveluiden myöntämisen perusteet on yhtenäistetty
- Asiakastyötä tekevien tehtävät ovat pysyneet pääsääntöisesti ennallaan
- Johtamisjärjestelmää on muutettu kunta-ajoista
- Palvelurakennetta kevennetään
- Digitaalisia palveluita lisätään
- Valtuusto on asettanut palveluille tavoitteita
- Toimintojen yhtenäistäminen jatkuu edelleen